

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštšina. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabilo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto K 22.— | Četrto leta . . . K 5-50
Pol leta „ 11.— | En mesec „ 1-90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto K 25.— | Četrto leta . . . K 6-50
Pol leta „ 13.— | En mesec „ 2-30

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziroma na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravištvo „Slovenskega Naroda“.

Shod v Hotedršici.

V prijazni Hotedršici doživeli smo včeraj sijajno manifestacijo narodne napredne stranke. Ta shod bode klerikalcem še dolgo časa po ušesih zvonel, ker jim dokazuje, da je laž, če trdijo, da stoji naše čvrsto kmetско ljudstvo brez izjeme na njihovi strani. Tisto izzivanje in bahanje z našim »dobrim ljudstvom« bo moralo ponehati. Pokazalo se je to včeraj v Hotedršici: zbrana je bila takorekoč cela občina, ali za dr. Šusteršiča se nikdo ni oglasil!

Zborovalo se je na vrtu g. Grudna: prostor je bil s trobojnicami bogato okrašen; tudi z mnogih hiš so se vile zastave. Da bi nam klerikalci resnice ne pozabili, smo prešteli vdeležnike shoda: moških je bilo 362; žensk pa nekaj nad 100. Vsi so govornike prav pazljivo poslušali, in ko je dr. Kušar govoril o naslednjih obstrukcijah, ni bilo pritrdjevanja ne konca ne kraja! Ravno tako je ljudstvo imelo natančen občutek za sleparijo, katero uganja dr. Šusteršič s svojo splošno volilno pravico.

Dr. Ivan Tavčar, načelnik »Slovenskega društva«, otvori shod ob 1/4, pozdravi navzoče ter jim predstavi vladnega zastopnika, gospoda okrajnega glavarja pl. Detelo. Nato spregovori nekaj besed, s katerimi pred vsem prav uspešno zavrača očitane nasprotnikov, da je naša stranka proti veri. »Nasprotno je resnica, mi branimo Boga in njegovo sveto vero pred ostudnežji, kakor je dr. Šusteršič s svojimi surovimi prijatelji. Mi zahtevamo, da naj naša duhovščina z nami v ljubezni živi, da naj so nam duhovniki pravi dušni pastirji, ki pri svojem poklicu ne iščejo hranilničnih knjižic, ampak izveličanja naših duš. Na drugo stran pa zopet zahtevamo, da naj duhovniki pripuste, da za telesni svoj blagor mi sami skrbimo, in da se naj oni ne vtikajo v posvetne reči, pri čemer družega ne dosežejo, kakor da delajo združbe pridruženih, sami sebe pa od Boga oddaljujejo! To je vse, kar mi zahtevamo: zategadelj pa nismo brezverci, ampak prav verni katoličani. (Burno pritrdjevanje!)

Na predlog dr. Tavčarjev bil je predsednikom shodu soglasno izbran Dolnje-loški župan, g. M u l l e y. Le-ta pozdravi

zborovalce s prisrčnimi besedami; za njim pa je govoril dr. Josip Kušar nekako takole:

Moja naloga danes je, da Vam, cenjeni zborovalci, razložim pomen, namen in posledice obstrukcije.

Ime je latinsko in stvar sama je bila do zadnjega časa malone nepoznana pri nas na Kranjskem, poznali smo to reč zgolj iz časnikov in še to le bolj po imenu, nego po vsebini.

V zadnjem času pa se je obstrukcija tudi pri nas udomachila in klaverno zaslugi za to, kakor tudi žalostne posledice iste, imajo naši prijatelji klerikalci. (Klici: Tako je!)

Hočem biti stvaren, ker na tem mi je, da spoznamo kranjsko obstrukcijo takošno, kakršna je.

Obstrukcija sama na sebi je nekaj, kar se ne strinja z rednim poslovanjem, naj bo že isto v hiši, občini, deželi ali državi.

Obstrukcija je v svojem bistvu podobna sili, le da ji dajo včasih milejšo, včasih pa hujšo obliko.

Obstrukcija je torej nekaj takega, kar se ne strinja z obstoječim redom, ampak je sredstvo, ki je sposobno red preklopiti. Z lahka in prostodušno se sme reči, obstrukcija je nekaj začetek revolucije.

Kakor pa včasih elementarni izbruh prirode nosijo dobrih posledic, tako tudi obstrukcija ni vedno vir škode, ampak za more donati celo koristi — toda le, če je pametno in dostojno započeta in če obstrukcionisti vedo, zakaj so uprizorili obstrukcijo.

Stranka, katera je začela obstrukcijo, mora imeti pred vsem zadostne moči, da izvede in izvaja obstrukcijo na vseh črtah; stranka, katera prične obstrukcijo, mora imeti pred seboj trdno začrtano pot, ki pa mora imeti svoj gotovi cilj. Stranka, ki začne obstrukcijo, pa si mora tudi svesta biti eventualno škodljivih posledic obstrukcije, kar velja osobito za slučaj, da se pričeta obstrukcija izjalovi, da ji mesto vspeha zacvete gijasko. Kajti v tem slučaju zadene odgovornost stranko, ki je šla v obstrukcijo, predvsem pa zadene ta odgovornost tiste strankarske poglavarje, ki so stranko prisilili v obstrukcijo, ne da bi pomislili na njene zle posledice.

V državnem zboru smo že imeli parkrat obstrukcijo. Začele so jo stranke, kojih narodov zgodovina uči, da so le ti narodi s svojim nastopom strahovali cele dežele, dotične obstrukcije so bile uprizorjene v velikem stilu, izvršile so se hrupno in z močjo, vendar močjo, toda tudi te obstrukcije niso imele tistih posledic, kojih so voditelji strank pričakovali. Za trenotek se je zdelo, da je obstrukcija zmaga, potem je pa zopet vse v nič razpalo, ker poglaviti pogoj obstanka je mir in red v državi! (Pritrdjevanje.)

Sedaj pa pogledimo, kakšna je bila obstrukcija klerikalne stranke v kranjskem deželnem zboru, kaj je bil njen vzrok in kake so njene posledice!

Vzrokov za obstrukcijo naša klerikalna stranka ni imela, razun če se vzame za vzrok njena jeza, ker s škofom vred ni imela absolutne večine v deželnem zboru, da bi mogla absolutno gospodovati deželno upravo. In to svojo jezo si je klerikalna stranka hladila s tem, da je uprizorila obstrukcijo in tako zavrta vsako redno poslovanje deželnega zbora. (Klici: Sramota!)

Kaka pa je bila ta obstrukcija, koje se pa boljši elementi klerikalne stranke dejansko niso udeležili?

Klerikalna obstrukcija v kranjskem deželnem zboru se s tremi besedami označi. Le-ta obstrukcija je bila deloma otročja (pritrdjevanje), deloma nedostojna in nazadnje celo surova. (Ploskanje.)

Ali se Vam pa res morda vidi moč, če deželni poslanci v deželnem zboru, kjer se delajo zakoni, na boben tolčejo, na konjičke piskajo in s trobentami in ragljami razgrajajo? (Klici: To so šeme, pa ne poslanci!) Ali se Vam zdi dostojno, če se nasprotnim strankam meče v obraz

psovke, kojih nočem ponavljati? Ali se Vam ne zdi surovo, če se po dvorani tuli, očita nasprotnikom lumparstvo, korupčnost in če celim stanovom predbaciva, da ljudski denar žro, žro in žro? Jaz mislim, da sem klerikalno obstrukcijo prav označil, če sem dejal, da je bila otročja, nedostojna in surova. Otroka se mora vedno pri pravem imenu poklicati in to tudi pri politiki. (Pohvala.)

Sedaj pa pogledimo posledice, ki jih je klerikalna stranka s svojo brezumno obstrukcijo ustvarila. Deželni zbor je vlada zaključila, njegovo delovanje je ustavljeno. Deželni odbor, eksekutiva deželnega zbora ne more ničesar storiti, ker je vezana na sklepe deželnega zbora. Koder se zahteva privoljenje deželnega zbora, tam deželni odbor ne more ničesar storiti, ker ima vezane roke. Glavna stvar so podpore, katere vsako leto deli dež. zbor iz deželnega denarja. Tem deželnim podporam sledijo redno tudi državne podpore. Letos so pa državne podpore izključene, ker tudi deželni odbor ni in tako se imajo prebivalci kranjske dežele zahvaliti klerikalni stranki, da jim je s svojo obstrukcijo odjedla obojno podporo. (Burno pritrdjevanje!) Treba samo vzeti, koliko podpor je kravvo potreba za razne vodovode, uravnave vod in cest, izsuševanja močvirnih krajev in treba tudi vzeti, koliko nepričakovanih podpor je treba v slučaju elementarnih neizgov, požara, povodnj, toče itd. Vsega tega ni in ne bode, dokler deželni zbor ne bode mogel zborovati. (Klici ogorčenja proti klerikalcem!)

Zborovati pa ne more po krivdi klerikalnih poslancev in škofa, ki vse to mirno gleda in odobruje. Napredni poslanci so pripravljeni bili in so za složno in mirno delovanje, toda gospodstvaljerna klerikalna stranka je tako delovanje odklonila — dokler se vsem njihovim željam ne ustreže. (Klici: Bodo dolgo čakali!)

Da trpi letos kranjski kmet škodo, neizmerno škodo, temu so krivi klerikalni poslanci s svojimi v se zaljubljenimi kolovodji. In Ti, kranjski kmet, če Ti je tako prav, pa še v naprej voli take poslance kot svoje zastopnike, saj vsak tako leži, kakor si postelje in vsaka stranka je vredna takih poslancev, kakršnih si je izvolila!

Jaz pa mislim, kakor vsa znamenja kažejo, da se tudi pri nas na Kranjskem že svita, da je klerikalna struna že tako napeta, da mora počiti in da bode tudi kranjski kmet skoraj prišel do spoznanja, da voli poslance v deželni zbor za resno delo, za blagor ljudstva in čast dežele, ne pa za to, da bi njegovi poslanci za njegove krvave žulje v deželni zbornici kozolec prebračali, tulili in škandale delali. (Ploskanje.)

Toliko v premislek tistim, ki hočejo poslušati in razumeti, ker star pregovor je in stara resnica je ta: da vsak je sam svoje sreče kovač! (Viharna pohvala!)

Ko se na poziv predsednika nihče k besedi ne oglasi, nastopi dr. Ivan Tavčar ter govori približno takole:

Spoštovani prijatelji! Čudno novico Vam prinesem iz Ljubljane! Nastopil je nov evangelist, nastopil je nov Janez Krstnik, ki pa ni opravljen v surove kože, in tudi ne živi samo od sladkih korenin in ne od zelenih kobilic! (Smeh.) Stanuje v pozlačenih sobah ter dela pokoro s tem, da si vsak dan polni želodec s pečenkami in sladkimi tortami. (Smeh.) Pa tudi ta hrana mu ne ugaja več in počeli si še kaj boljšega! Ta novi puščavnik je Janez Krstnik Šusteršič (Bučen smeh), ki je s pomočjo svetega Duha ravnokar iznašel novo vero, novo vero pesti in šloveske krvi! Na shodu nepolitičnih društev, to je društev katoliške harmonike in katoliških klarinetov (Smeh), vstal je dr. Šusteršič in bratom Hrvatom in mladenci s Štajerskega je z vso resnostjo povedal, da smo liberalci, ki smo vsi krščeni v imenu Jezusa Kristusa, polhi, katere sme vsak katoličan v past ujeti in potem pobiti. (Klici: Sramota!) In prej kot ne se je videl na kosilu pri ljubljanskem škofu, kjer so liberalni polhi v

sladkem zelju ali pa v zmečkanem krompirju glavna jed, ki bo toliko bolje dišala, če bode poprej prevzvišeni gospod Anton Bonaventura izrekel nad njo »benedicite«! (Viharno ploskanje.) Prva polharija se je imela dne 12. oktobra t. l. vršiti, ko so hoteli klerikalci zbobnati svoj tabor v Ljubljano. In ožji prijatelji dr. Šusteršiča so že pripovedovali, da se bode tisti dan pobilo obilo liberalnih polhov in da hoče bela Ljubljana takrat doživeti nekaj takega, kar je Zagreb doživel v zadnjih dobah! (Klici ogorčenja.) Prijatelji! mi imamo klerikalni shod dne 12. oktobra za nekako prazno komedijo in prav nič ne dvomimo, da so naši katoliki s pomočjo župnikov in kaplanov v stanu, privabiti v deželno stolno mesto nekaj tisočev nerazsodnih ljudi, ki komaj do petih šteti znajo, ki pa vzlic temu z velikim navdušenjem govoré za dr. Šusteršičem, in sicer vse, kar jim leta na jezik položiti hoče. Dr. Šusteršič pa je spregovoril: liberalce je pobiti, kakor se pobije polh v duplu! In tisti tepci, ki bi jih bil s pomočjo odpustkov in s pomočjo romanja na grob svetega kardinala zbobnal v Ljubljano, bi imeli vse to za nov evangelij, in da bode vrednejši postali romanja na kardinalov grob, bodo tukaj v Ljubljani nekaj liberalnih polhov pobili! In kmalu se raznese ta novi evangelij po naših vaseh in po deželi, in priprosti ljudje bodo tako-le mislili: »Dr. Šusteršič je ukazal vse liberalce pobiti; dr. Šusteršič, kakor je že večkrat sam pravil, je cesarjev prijatelj; dr. Šusteršič, kakor vidimo, je pa pred vsem prijatelj našega milostivega škofa: če torej dr. Šusteršič želi, da naj si pobijajo liberalci kakor polhe, potem to želi — če že ne cesar, pa vsaj knezoškof ljubljanski, prvi prijatelj dr. Šusteršiča; knezoškof pa je namestnik Boga v deželi, in če torej knezoškof želi, da naj se pobijajo liberalci, je to želja samega Boga! Torej s polenom nad liberalce!«

Če bi priprosti človek tako mislil, bi se ne bilo čuditi, ko sta vendar v deželi prišla škof in Šusteršič do prepričanja, da se vera med priprostimi narodom ne da drugače vzdržati, nego s pobijanjem, in da je mesarski nož jedina zaslomba, katero ima katoličanstvo v naši deželi. (Burno pritrdjevanje.) Škof in Šusteršič mislita tako! Mi, ki smo boljši katoličani, ne mislimo tako, nam je moč svete vere sama ob sebi tako krepka, da ne potrebujemo ne kolca ne cepca, ko vzdržujemo kraljestvo svojega Boga. (Ploskanje.) Če pa škof in Šusteršič katoličanstva v naši sredi drugače ne umeta vzdržati, nego s kijem in tolkačem, menim, da je to prav slabo znamenje, pa ne za nas, nego za škofa in Šusteršiča! Ali pustimo ta dva grešnika; če hočeta po vsi sili postati sveta ubijalca, je to njuna stvar in kvečjemu stvar njunega spovednika. (Pritrdjevanje.) Za nas ima stvar samo toliko pomena, da je sedaj ne moremo prezreti, ker je gotovo, da se, kakor piščanci v kurniku, ne bomo dali zaklati! Pričetkom smo bili mnenja, da naj pridejo klerikalci dne 12. oktobra v Ljubljano, če jih to veseli. Če hočejo svoje groše zanesti v naše glavno mesto, svedobno jim; tudi lahko svoje mnenje izreko, kakor jim drago, samo da ne pozabijo pri tem, da so v Ljubljani le gostje, za za koje velja prva postava: obnašajte se spodobno in brez izzivanja! Če pa menijo naši klerikalci, da bodo dne 12. oktobra belo Ljubljano v prah poteptali in da ji bodo na tilnik posadili okovano svojo peto, se preklicano motijo. Kakih sramotilnih obhodov po mestu Ljubljana z mirno krvjo ne bode prenesla; in če bodo hoteli klerikalci tepiti, tepeni bodo sami! In če bo dal tem pretepom škof svoj žegen, tepen bo tudi ta žegen. (Smeh.) Naravnost izključeno pa je, da bi nas naprednjake v Ljubljani pobijali, bodisi kakor polhe

bodisi kakor bolhe! Da se o tem prepričate, možje, vabim vas, da se dne 12. oktobra, ako ministertvo tabor dovoli, podaste v našo Ljubljano! Po teh krvavih grožnjah, katere nam obljublja ta dan 12. oktobra škof in Šusteršič, je nastala vsakemu zavednemu in naprednemu možu sveta dolžnost, da pride dne 12. oktobra zanesljivo v Ljubljano! Šusteršiču in škofu bo to gotovo všeč, imela bosta vsaj več polhov, katere bodeta potem v imenu svetega križa pobijala, se reče, če bodeta — mogla. (Smeh.) Naše geslo je torej: Dne 12. oktobra vsi liberalni polhi v Ljubljano! (Ploskanje.) Se reče, če bo katoliški tabor dovoljen.

Kaj pa se je vam, možje, iz vsega tega uči? Da hoče tako imenovana katoliška stranka v naši deželi vse na glavo postaviti, in da se ji vse, kar v roke vzame, spremeni v strup. Poglejte, kaj so napravili iz vere, ki je vendar vera miru in ljubezni? Kje na svetu, za božjo voljo, pa dobite še katoliško deželo, kjer bi smel vodja katolikov s pritrjevanjem svojega škofa izreči, da je prva dolžnost vsakega vernega katolika, da pobije svojega nasprotnika? (Burno ploskanje.) Poglejte, kaj so napravili iz naših lepih cerkva? Nekdaj so bili to pravi hrami božji, kjer je teklen studenec čiste božje besede! Dandanes ne slišite v cerkvah skoraj druge besede kakor hujkanje proti nam naprednjakom in pa slavopetje dr. Šusteršiču. Skoraj bi človek opravičeno lahko trdil, da je ta Šusteršič preganjal iz tabernakelna svetega Boga, ter na njegovo mesto posadil surovoinumazano svojo osebo! (Ploskanje.) Poglejte, kaj so napravili iz naših spovednic? Nekdaj so se nam ondi grehi odpuščali, dandanes pa so spovednice skoraj edino za to na svetu, da se po njih agitira pri volitvah, ali pa proti kakemu listu, za katerega se Bog v nebesih niti toliko ne zmeni, kakor, recimo, za dr. Brejčev ali Vencajzovo molitev! (Smeh.) Poglejte, kaj so napravili iz naše duhovščine! Nekdaj smo jih ljubili ter živeli z njimi v slogi in spoštovanju, in vpliv so imeli povsod, dasi se niso vtikali v vsake volitve in v vsako posvetno zadevo. Dandanes postali pa so ti mladi gospodje kakor gadje, po noči in po dnevu sikajo okrog, kje bi koga pičili, po noči in po dnevu si trudijo glavo, kje bi skuhali kako sovraštvo! Ni je posvetne stvari, da bi v njo ne vtaknili svojega nosa, in če hoče kje gospodinja kašo zabeliti, že se prikaže mladi kaplan, pa ji iztrga ponev iz roke, češ, jaz o zabeli več vem, kakor ti! (Silno smejanje.)

V današnjem katoliškem svetu na Kranjskem je torej prava zmešnjava, pravi narobe svet je to! Ni torej čuda, da Bog v nebesih ne da svojega blagoslova tem prismojencem, kar se prav jasno vidi pri njihovi gospodarski organizaciji, ki že dandanes crka, kakor stara krava v hlevu! (Pritrjevanje.) Da je ljudstvo bolj razsodno, kakor je, bi že bilo davno pognalo te sleparje na gnojnišče, kamor spadajo! (Ploskanje.)

Da se tem ljudem vzlic temu že tudi pri nas tla pod nogami majajo, to sami dobro občutijo. Zategadelj pomole svojem nerazsodnemu volilcu časih košček s cukrom potresenega kruha, češ, to pojej, pa ne boš nikdar lačen postal! Ljudstvo pograbi ta košček, ga poje — ali lakota se pa vendar prav kmalo znova oglasi. Tako košček s sladkorjem potresenega kruha bila je gospodarska organizacija, pa je danes že davno prebavljen in lakota je večja, kakor kdaj. (Pritrjevanje.) Odrezal se je nov košček, in zopet se je potresel s cukrom. Ta košček pa se imenuje splošna volilna pravica. In s to volilno pravico krošnjarijo sedaj naši klerikalci po deželi okrog, in ljudstvo, ki o ti stvari veliko ne ume, zapeljujejo v vero, da je s tako volilno pravico vse rešeno in da se z njo prične pravo nebeško kraljestvo na zemlji. Večje politične sleparije dr. Šusteršičeva stranka še ni uganjala, kakor je uganja z občno in splošno volilno pravico. (Ploskanje.) In če se dr. Šusteršič postavi pred zrcalo, pa si pravi: jaz sem za splošno volilno pravico, pa se ga more polastiti tak smeh, da mora počiti, če ima še kaj občutka za smešnost v sebi. Ne bom pa trdil, da bi misel o ti volilni pravici ne bila lepa in vzvišena: in če gori za njo socialnodemokratska stranka, nimamo nič proti temu, ker vemo da prihaja tu ljubezen do te volilne pravice iz resnega in prepričanega srca! Na drugo stran, če namreč trdi tako imenovana katoliška stranka, da ona gori za splošno volilno pravico, pa zopet vemo, da to ni nič drugega, nego prav vsakdanja in naga hinavščina! (Pritrjevanje.)

A vzlic temu hočem o vprašanju splošne in občne volilne pravice govoriti brez vsakega razvnanja in brez vsake jeze. Pa tudi brez vsakega strahu, in zategadelj brez ovinkov povem, da nisem za splošno volilno pravico v obče, in da posebej nisem za to pravico, ker pravita ljubljanski škof in Šusteršič, da brez nje shajati ne moreta. Kar tema dvema ugaja, to je za nas strup, in strup je gotovo za socialne demokrate, kar pa ti, žalibog,

sprevideti nečejo. Enkrat pa bodo sprevideli, pa bi bilo prepozno, če bi nas naprednjakov ne bilo, ki smo prevzeli to tlako zase in pa tudi za socialno demokracijo.

Da pojasnim svoje stališče, treba mi je pred vsem pojasniti, kaj je splošna in občna volilna pravica? Jedro te pravice obstoji v tem, da ima vsaka oseba moškega spola, kadar dopolni 24 leto svojega življenja, brez ozira na premoženje in plačani davek, pravico voliti v vse javne zastope. Drugod to pravico nekoliko omeje s tem, da dovolijo volilno pravico omenjenim osebam le tedaj, če znajo vsaj brati in pisati. Šusteršič pa kaj takega noče, ker dobro ve, da dve tretjini tistih podrepanikov, ki lazijo za njim in njegovo duhovščino, ne ume niti brati, niti pisati. (Smeh.) Sedaj pa preglejmo, kak bi bili nasledki pri nas na Kranjskem?

Če naj se vpelje občna volilna pravica za deželni zbor, ima se, to je samo ob sebi umevno, vpeljati v vse javne zastope. Če ima veljati splošna volilna pravica za deželni zbor, potem ima veljati pred vsem za občinske volitve, za cestne odbore, in druge take zavode. To je gotovo; če je kaka stvar na enem mestu dobra, potem ne more biti slaba na drugem mestu. (Tako je!)

Recimo, da se vpelje splošna volilna pravica v občini. Možje posestniki in gospodarji, sedaj pa malo premislite, kakšni nasledki bodo nastali iz tega. Vsak voli, ki je 24 let star, brez ozira na to, ima kaj premoženja ali ne, brez ozira na to, plača kaj davka, ali ne. Kakih ljudi pa je največ v vsaki občini? Takih, ki plačajo prav malo davka, ali ki prav nič davka ne plačajo. Ti imajo večino. (Pritrjevanje.) In če Vam vpelje sedaj Šusteršič splošno volilno pravico, pokazal se bo v občinah nasledek ta, da v občinskih zastopih gospodarji in največji davkoplačevalci ne bodo imeli nič govoriti, in da bodo hlapci in delavci imeli vlado in veljavo v teh zastopih. (Klici: Tako je!) Če torej klerikalni Vipavci za dr. Šusteršičem kriče: mi hočemo splošno volilno pravico, potem ne zahtevajo ničesar drugega, kakor da naj se njih same vrže pod klop, njihove hlapec naj se pa posadi za mizo na gospodarjevo mesto! (Ploskanje.)

Nočem preiskovati, bi li bilo kaj takega pravično! Socijalni demokratje trdijo, da bi bilo to pravično. Sedaj se delavskim slojem godi krivica, da nimajo prav nikakega zastopstva v javnih zastopih; če bi se pa sprejela dr. Šusteršičeva splošna volilna pravica, bi tisti, ki največ davka plačujejo, pri rešeh, ki se plačujejo z njihovim denarjem nič govoriti ne imeli; med tem, ko bi tisti, ki nič, ali pa vsaj malo davka plačujejo povsod prvo besedo govorili. (Res je!) Če bi bilo kaj takega pravično, je zopet vprašanje, ali s tem se danes ne bom dalje pečal. Brez ozira na pravičnost pa nastane vprašanje, bi li bila vpeljava splošne volilne pravice pri današnjih razmerah, posebno na kmetih pametna. (Klici: Nikakor ne!) Tudi to vprašanje malo preiščimo! Recimo, da ima le splošno volilno pravico, in da sede v vaših občinskih zastopih, v vaših cestnih odborih, v vaših gozdnih odsekih, v vaših bolniških zastopih samo posli, delavci in kvečjemu še kak mali batar. Mislim, da bi se prav kmalo prepričali, da je Šusteršičeva splošna volilna pravica slabša od njegove žindre, in že ta je bila slaba, da slabjša biti ni mogla! (Smeh.) Taki občinski možje bi vam ne dovoljevali nobene poti, nobene ceste, sploh ničesar! (Tako je!) Vsaj vemo, kake so razmere: mali hoteli bodo pojedli velike! In hlapec, ki doma ne bo mogel nagajati svojemu gospodarju, kazal mu bo gospoda v občinskem zastopu ali pa v cestnem odboru! Možje, vsaj ste vendar pametni; premisljajte, kam pride občinsko gospodarstvo, če bo, recimo, za župana v občini človek, ki morda kje za hlapca služi, ali pa kam ne na cesti tolče, ako hoče sebe in svojo rodbino preživeti. (Ploskanje.) Ako danes vpeljete splošno volilno pravico po občinah, nastane tak nered, kakor ga še nikdar doživeli nismo, nastanejo z jedno besedo časi, v katerih bo hotelo vsako jajce več vedeti, kakor kura. Pa ne samo to! Nastane tudi tako sovraštvo, kakor ga dežela še ni poznala: vse se bo hode med sabo klalo in zatiralo, sosed sosed ne bo pogledal, rodila se bo zmešnjava nad zmešnjavo, ponehal bo vsak red, ponehal vsak mir, kar morate pač sami od sebe pripoznati. (Viharno pritrdjevanje.)

Misel splošne volitve je morda nekaj nebeškega, ali če bi se hotela tako vpeljati, kakor kriči dr. Šusteršič, potem bi na zemlji morale vladati razmere, kakor v nebesih, kjer so vsi enaki, kjer so pred vsem vsi enako deležni nebeškega veselja. Kakor pa so razmere na zemlji, kjer tiči

razlika tik razlike, kjer ima takorekoč vsak človek svojo glavo, bi bila splošna volilna pravica, prikrojena po Šusteršičevem receptu, v marsikaterem oziru največja krivica! (Pritrjevanje.)

Prijatelji! Menim, da vam gré v glavo, da na splošno volilno pravico dandanes še ne moremo misliti! Mogoče, da pridemo enkrat do nje, ker bo vsak enak občutek imel za tisto, kar od nas zahteva občna korist. Danes pa še nismo tako daleč, da bi kmečki gospodar imel v svoji hiši hlapca, ki bi bil objednem župan v občini. (Ploskanje.)

Nato je dr. Tavčar razvil razloge, ki vodijo dr. Šusteršiča pri njegovi agitaciji za splošno volilno pravico. Na deželi ima sedaj volilno pravico petsto duhovnikov, kar ti hočejo, to se zgodi pri volitvah. Šusteršič pa ima to duhovščino v svojem žepu, tako, da se lahko reče, da ima v naših kmetijskih občinah po celi deželi samo ena oseba izključno volilno pravico, in to je oseba dr. Šusteršiča. Da bi se ta volilna pravica vsaj za petdeset let še vzdržala, zahteva se splošna volilna pravica. (Burno pritrdjevanje.) Bila bi to splošna volilna pravica neumnosti in nazadnjaštva. (Ploskanje.) Niti enega mandata bi ne dobili naprednjaki, a tudi socialni demokrati bi ne imeli niti enega mandata. (Res je!) Socialni demokrati so z veseljem šli dr. Šusteršiču na lim ter si sami dali strikec okrog vrata, s kojim jih bo Šusteršič zadušil. (Smeh.) Mi naprednjaki pa smo pametnejši ter nočemo o Šusteršičevi splošni volilni pravici ničesar vedeti. S tem se borimo zase, borimo pa se predvsem tudi za pravo korist našega kmeta. (Viharno pritrdjevanje in ploskanje!)

Predsednik: Nasvetuje se sledeča resolucija:

Volilci, zbrani na shodu v Hotedrčici dne 28. septembra, odločno obsojamo obstrukcijo katoliške stranke v deželnem zboru, ker ž njo provzroči ta stranka največjo škodo davkoplačevalcem, posebno pa kmetiskemu stanu. Izražajo pa zaupnico prvoborilec narodne napredne stranke, ker se nevstrašeno in z veliko ljubeznijo borijo za blagor ljudstva.

Ta resolucija je bila soglasno in z navdušenim odobravanjem sprejeta.

Nato se je velepomembni shod zaključil.

V Ljubljani, 29. septembra.

Nagodbena pogajanja.

»Die Zeit«, novi dunajski veliki dnevnik, poroča, da se nagodba med kabinetoma brez vsakega dvoma gotovo dožene, dasiravno je možno, da nastane radi velikih stvarnih diferenc med vladama tekom oktobra tolika kriza, da bosta odklonili vsako odgovornost za nadaljevanje pogajanj. Končno se vendarle kabineta pogodita ter dospeta do kraja svojemu križevemu potu, t. j. pred parlament. Večjo skrb dela sedaj parlamentarna negotovost v Avstriji, kar Ogrska izrablja ter še nerajša popušča svoje trmasto stališče. Zlasti Čehi so s svojim zadnjim sklepom, da bodo proti nagodbi obstruirali, ako bo slaba ali ako ne dobé nazaj svojih jezikovnih naredeb, stališče Körberjevega kabineta zelo poslabšali. Ogri vidijo, da se Körberju tla nevarno majejo, zato mu delajo tudi sami težave. Nagodbena pogajanja pa se vendar vztrajno in neumorno nadaljujejo. Cesar je preložil svoj izlet na lov v Müzsteg v nadi, da vzame seboj vendarle gotovost, da sta se kabineta zjedini vsaj v glavnih točkah.

Nova vojaška bremena.

Zaradi novih haubičnih baterij, ki se vsled sklepa delegacij postavijo že 1. oktobra, bo treba pomnožiti topničarsko moštvo. To se zgodi tako, da se pokličejo nadomestni rezervisti v triletno aktivno službovanje. Treba je 18.000 nadomestnih rezervnikov, in Avstrija jih bo dala 10.000, Ogrska pa 8000. Med prvimi vladnimi predlogami v bodočem zasedanju državnega zbora bo torej zakon glede pomnožitve rekrutov. Ta zakon se mora dognati do 1. decembra v obeh parlamentih, ker sicer nastanejo težave. Vsekakor skliče vojno ministertvo 1. oktobra nadomestno rezervo za 8 tednov, t. j. do 1. decembra. Ako parlamenta dotlej zakona glede pomnožitve topničarskega moštva ne sprejmeta, se bodo vrnili nadomestni topničarji tudi domov in nove haubične baterije bodo ostale brez moštva. Možno je

torej, da dobimo nove baterije, nove topove, a ne topničarjev. Gotovo je, da se vojaška bremena množe in množe. Delegacije dovolijo vojnemu ministru vse, a tudi parlament mu ne dela posebnih težav. Proračun za leto 1903. izkazuje velik deficit. Razni resorti vlade so svoje zahteve zmanjšali, deželnoobrambni ministar je skrčil svoje zahteve za 9 milijonov, a vendar je deficit očividni, dasi ga minister zvijačno skriva.

Iz Bolgarije.

Iz Sofije poročajo, da vzlic slavnosti na Šipki med Bolgari ne vlada posebno veselje, ker je kakor mrzel curek ohladila bolgarske politične sanjarje izjava ruskih listov, da o izpolnitvi velikih bolgarskih načrtov ne more biti govora. Ruska vlada je prepovedala, da bi se dalo slavnostim na Šipki političen značaj. Vse je moralo ostati v izključno vojaških mejah. Grof Ignatijev ima nalogo, Bolgare sprijazniti s Srbi ter ustanoviti med Slovani Balkana sloga. Baje glede tega v bolgarskem kabinetu ne vlada edinost.

Najnovejše politične vesti.

Državni zbor se skliče po najnovejših zatrdilih 20. oktobra. — Bodoči nižjeavstrijski deželni maršal bo prelat Schmolke, ako se ga ne bodo svobodomiselnostne znale ubraniti. — Rumunski židom ne daje vlada več potnih listov, odkar je dobila pismo ameriškega tajnika. S tem pa se je usoda židov preje poslabšala kot zboljšala. — Bolgarska ustaja v Monastiru. Vse vasi v vilajetu Monastiru so se istočasno vzdignile. Ustaši se pomikajo proti turškim vasem ter so se že krvavo spopadli. Iz Monastira in Soluna je odrinilo vojaštvo. Položaj je jako resen. — Neposlušni francoski častniki. General Frater je vsled izreka vojnega sodišča odstavljen, ker se ni vedel vojaško pri zapiranju samostanskih šol. — Novi guverner Libanona je postal Muzafer-paša. — Italijanski kralj se poda v kratkem v London in v Pariz, potem šele sprejme v Rimu obisk francoskega predsednika in angleškega kralja. — Grofica Lonyay je dobila iz Antverpna od 17.000 meščanov podpisano brzojavko. Sočutne izjave so ji poslale tudi gospe vseh bruselskih družb. Postopanje kralja-očeta se skrajno obsoja. — Turška mobilizacija. Vojaške slavnosti na Šipki so sultana tako vznemirile, da je baje zapovedal 30 polkov mobilizovati ter jih postaviti za bolgarsko mejo. — Zaradi vinske klavzule je imel italijanski poslanik baron Pasetti daljše posvetovanje z ogrskim ministrom predsednikom na Dunaju. — Poštna pogodba se je sklenila čisto na tihem med nemško državo in veliko vojvodino Luksemburško. — Južnoameriške zvezne države. Proti nadvladi severnoameriških držav nameravajo južnoameriške države skleniti zvezno razmerje med seboj. Najprej se zvežeta Čile in Peru.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. septembra.

— Slovensko gledališče.

V soboto se je otvorila sezona slovenskega gledališča z narodno igro »Gospod Jakob«. Dramo je začel pisati graški pisatelj in državni poslanec, pred dvema letoma umrl Karol Morré; dovršil pa jo je po Morréjevih zapiskih Leo Harrand. Dasi pomotoma nismo dobili pravočasno vstopnice, smo si predstavo ogledali vendarle. Začetek sezone je bil dober, celo prav dober, in z zadoščanjem konstatujemo, da so se odlikovali brez izjeme vsi sodelujoči igralci in igralki. Vsak se je potrudil za svojo ulogo, tako da je bila predstava vseskozi kakor ulita iz jednega kalupa. Tudi ensemble-prizori so se vzlic veliki množici sodelujočih oseb posrečili vsestransko lepo. Priročno večinoma novih komparzov je sicer v ljudskih prizorih večjih nedostajalo potrebnega naglega tempa in živahnosti, kar pa skupnega veleugodnega vtiska ni kalilo. Igra »Gospod Jakob« je tendenčna; vodilna ideja je razložena v ekspoziciji z jasnimi in odločnimi besedami župnika Jakoba: »Jaz se ne vmešavam v politiko! Moj parlament je cerkev, kjer učim ljubezen, in moj govorniški oder je leca, kjer propovedujem besede tolerance, nauke božje!« Župnik je torej »starokopitnež« in popoln kontrast modernih politikujočih in agitujočih hujšakcev v duhovniškem habitu. Ta župnik zahteva tudi, da bodi poslanec resničen prijatelj ljudstva, ne koristolovec in

častihlepnež, ki so mu volilec neumna sodrga in narod le molzna krava. Gospod Jakob radi tega noče poseči v agitacijo za tovarnarja pl. Zellendorfa, ki zaničuje priprosti ljud, zlorablja delavce, jih v boleznih in starosti prepnuša bedi ter onečašča njih hčerke in žene. Vendar pa tudi ne agituje proti Zellendorfu, saj duhovnik ne sme biti politik in niti odposlanstvu kmetov ne reče župnik ničesar niti za Zellendorfa niti proti njemu. „Volite po svoji vesti!“ jim reče in molči. To pa je njegova krivda, za katero mora trpeti. Zellendorfov agitator, pisar Suhač, nahujška po volitvah zvečer nekoliko vinjene kmete, da očitajo župniku nepoštenost, ker cerkev še doslej nima orgelj, za katere se je bilo začelo nabirati in zahtevajo obračuna. Župnik pa je nabrani denar polagoma razdelil med uboge farane in bolnike. Užaljen v dno duše, zapusti faro ter gre iskat k tovarišem posojila, da bi vrnil cerkvi ves denar. A ne dobi ga. Med tem pa so zapeljani kmete spoznali, koliko krivico so prizadeli svojemu plemenitemu župniku. Sami zbero denar, kupijo orglje ter župnika svečanostno sprejmo ob slovesnem orgljanju učitelja in zanosnem petju šolaric. S tem dejanjem vspešno teče še ljubezen župnikovega varovanja, kovača Anžeta do župnikove sorodnice in pa pismo- noše, komičnega tekmeča kovačevega. „Gospod Jakob“ se odlikuje ne toliko z drama- tičnim dejanjem, katerega je vzlic mnogim efektim prizorom in slikam, malo, kakor s kras- nim slikanjem milicea v župnišču na vasi in v kmetijski gostilni. Življenje je slikano naravno in verno. Najboljša stran drame pa so tipi kmetov in vaščanskih revežev in rev. To so celi ljudje, ne romantični izrodki. Idealizovan pa je župnik Jakob, vzor neizrečeno dobrega in plemenitega starčka, ki razda beračem vse svoje, sezuje celo edine črevlje in ukrade končno svoji sestri par cvetlice, samo da za- dovalji situo beračico Pogorelke. Igral ga je g. Dobrovolny častljivo, s fino psihologijo in plemenitim mirom. Novi ljubimec, g. K. Hašler je nastopil prav simpatično; nje- gova igra je živahna, njegov glas zvok in prijeten, ter — last not leat — tudi dobro poje. Odvadi se bo pač moral zateglega zapevanja v navadni govorici! Ker pa se je komaj v poldrugem mesecu tako dobro pri- učil slovenščine, gojimo trdno nado, da bo g. Hašler sčasoma prav vrl član naše drame. Saj ima vse pogoje dramatičnega umetnika: inteligenco, simpatično zunajnost, sonoren glas in mnoga agilnosti. V majhni ulogi je nasto- pila prav srečno nova najvika, gđc. Kreisova. Bojazljivost šolarice je igrala izborna. Nova je bila tudi gospa Dobrovolná, ki je lanj v zadnji predstavi gostovala in je sedaj an- gaževana. Igrala je temperamentno ter se pokazala takoj kot rutinerko okusu. Ker so bili tudi ostali sodelujoči člani dobri naj imenujem le še nekatere: našo ljubeznivo ljubimko gđc. Rückovo, ki je tudi v kmetijskih ulogah prav dobro porabna ter govori lepo in razločno, g. Danilovo v izborni šarži, g. Verovška, ki je ustvaril iz majhne ulo- ge imeniten tip kmeta, g. Boleško, g. Dra- gutinoviča Perdana in še posebej g. Li e- ra ki je bil prav dovopen pismoša ter je dobro pel. Tudi zbor se je postavil. Skratka: je bila v vsakem oziru prav lepa. Naj bi bil ta predstav ugodni začetek znamenje vsesko- z srečne sezone!

— **Slavnostni odbor v pro- slavo 50letnice državne višje realke v Ljubljani** razposilja sledeče slovensko vabilo: Cenjeni gospod in tovariši! Dne 4. vinotoka t. l. poteče pol stoletja, kar obstoja ljubljanske realke, katera je s plodo- nosnim delovanjem v tej dobi vzgojila mnogo vrlih in odličnih mož. Ravnateljstvo, kakor tudi učno osebje zavoda, namerava prirediti na ta pomenljivi dan primerno šolsko slavlje, katerega bi se vdeležili tudi nekdanji učenci in učitelji imenovanega zavoda. Da se dose- že označeni namen, stavi si podpisani odbor nalogo, opozoriti nekdanje učence na to slavlje in jih vabiti k obili vdeležbi. Slavnostni odbor namerava prirediti po šolski slavnosti skupni obed, ki bodi prijateljski sestanek nekdanjih sošolcev. Drag bodi nam realcem spomin na zavod-realko, v kateri se je počela pot k našemu poklicu in zato upa tudi slav- nostni odbor, da se vdeležé slavlja nekdanji njeni učenci v prav obilnem številu. Kdor bi bil po stanu ali oddaljenosti zadržan, poslal bo pa gotovo svoj pozdrav. Pa tudi še dru- gače je omogočeno sodelovati oddaljencu pri slavnosti. Odbor namerava napraviti v spo- min na 50letnico slavnostno-ustanovo, s ka- tero bi se podpirali revni dijaki realke. Da se ustanova omogoči, prodajale se bodo slav-

nostne vstopnice. Slavnostna vstopnica stane 10 K, poleg vstopa k slavnosti ima posestnik vstopnice pravico zahtevati spomenico in v teku leta zaznemek vseh nekdanjih absolven- tov in abiturientov. Del svote se bode vpo- rabil v pokritje stroškov, preostanek in na- daljni prispevki pa za omenjeno ustanovo. Slavnostni odbor si dovoljuje tedaj Vas, cen- jeni gospod in tovariši, vljudo vabiti, da se osebno vdeležite slavnosti, če ste pa zadržani, da kupite slavnostno vstopnico ali pa prispe- vate k slavnostni ustanovi. Prosi Vas pa od- bor, da blagovolite v najkrajšem času prilo- žno prizivnico izpolniti in odboru doposlati. V Ljubljani meseca kimovca 1902.

— **Na današnje predavanje,** katero priredi zvečer v »Narodnem domu« v restavracijskih prostorih »Slov. planin- sko društvo«, s tem še enkrat opozarjamo. Predaval bo g. ravnatelj Gustav Pirc o »kmetih in kmetiskem življenju na Dan- skem«.

— **Knjige družbe sv. Mo- horja** so pravkar izšle. Njih naslovi so: 1.) Kolodar za navadno leto. — 2.) Zgodbe sv. pisma. Priredila in razložila dr. Frančišek Lampe ter dr. Janez Ev. Krek. 9. snopič. — 3.) Poljedelstvo. Sloven- skim gospodarjem v pouk. Spisal Viljem Rohman. II. del. Posebno poljedelstvo. 4.) Slava Gospodu! Molitvenik. — 5.) Veliki trgovec. Povest. Spisal Engel- bert Gangl. Slovenskih Večernic 54. zve- zek. — 6.) Zimski večeri. Knjiga za odraslo mladino. Spisal Jožef Stritar. Ocene knjig prinesemo kakor hitro nam bo dopuščal čas. Število Mohorjanov je letos naraslo za 3036, tako da šteje družba danes **80.046 članov**. Letos se raz- pošlje med narod 480.276 knjig, kar je naravnost ogromno. Doslej je imela družba že 1.483.764 udov, ki so prejeli **8.843.692 knjig**. To število dokazuje velikansko kulturno misijo naše družbe.

— **Jegličeva „oštarja“.** Znano je, s kakim namenom je začel gostilniško obrt škofov brat Jeglič v Ljubljani. Ško- dovati je hotel ljubljanskim gostilničarjem, češ, le pri njem se bo dobilo edino pristno domače vino. Posebno je veljal njegov boj vinskemu zalagatelju Bolaffia. Sedaj pa nam naj pove, kam vozijo po- noči vino iz Bolaffijevih kleti in h komu se je nedavno sam peljal v Pulj novo vino naročat, ako ne k istemu založniku? Imamo zanesljivo pričo, da je njegova cela zaloga novega vina iz kleti Bolaffia, akoprav je pri tem postopal prikrito.

— **Požar.** Dne 26. septembra ob 4 $\frac{1}{2}$ uri popoldne nastal je ogenj v Pavli- vasi pri Mokronogu, kjer je pogorelo dvema posestnikoma vse premoženje, žito, obleka in nekaj živine. Škoda je velika. Prvi po- sestnik, Franc Urigelj, je zavarovan za 1200 K, a ima vzlic temu veliko večjo škodo, sosed njegov pa ni nikjer zavaro- van. Ubogo ljudstvo sedaj pred zimo! Fr. Urigelj je z lastno nevarnostjo rešil svoja dva otroke, katera je zamogel le skozi okno pometati, ker so bila vrata v pla- menu, drugače bi bili otroci zgoreli. Za- žgali so sosedovi otroci, ki so se baje igrali z žveplenkami.

— **Ormož ob Dravi.** Umrl je tukaj dne 26. t. m. gosp. Miha Kukovec, bivši mnogoletni mestni stražmošter in posestnik v 72. letu svoje starosti. Bil je izvrsten mož stare korenine ter bil povsod čislán. Zapustil je ženo in dobro preskrb- ljene otroke. Naj mu bode zemljica lahka!

— **Utrujen?** Deželni poslanec ma- riborski in deželni odbornik dr. Schmi- derer je naznanil županu pismeno, da ne mara več kandidirati v deželni zbor. Z njim »izgubijo« Slovenci hudega naspro- tovalca svojih zadev v deželnem zboru in odboru.

— **Tudi avanzma?** Ljutomerski okrajni glavar J. Supanchich pl. Ha- berkorn je zaslovel predlanskim v znani aferi z zastavo celjskega »Sokola«. Sedaj čitamo, da je prišel mož iz Ljutomera na politično ekspozituro v Mozirje, pa ne vemo, ali pomeni to povišanje v službi? Dosedanji vodja mozirske ekspoziture, Ernest pl. Lehmann, je premeščen k okr. glavarstvu v Celje.

— **Zaradi razžaljenja Mar- tina Lutra.** V Ljubnem na Zg. Štajer- skem je krošnjar J. Komatz pel neko, Lutra sramotilno pesem mimo evangelske cerkve, baš ko se je vršila služba božja. Komatz je bil vsled tega zaradi žaljenja

državno priznane cerkve obsojen v šest mesečno ječo.

— **Opust postajališča Schrat- tenberg.** S 1. oktobrom se opusti za zimsko dobo postajališče za osebni pro- met Schrattenberg na progi državne že- leznice Amstetten Pontabellj.

— **Mestna posredovalnica za delo in službe,** Mestni trg šte. 27. Od 19. do 25. septembra je dela iskalo 20 moških in 58 ženskih delavcev. Delo je bilo ponujeno 5 moškim in 50 ženskim delavcem. V 41 slučajih je bilo delo spre- jeto. Od 1. januarja do 25. septembra je došlo: 2187 prošenj za delo in 1882 delo- ponudeb. V 1241 slučajih je bilo delo sprejeto. Delo d o b e t a k o j: 3 hotel- ske sobarice, 3 natakarike, 2 gospodinji, 2 gostilniški kuharici, 2 fini in 5 navad- nih kuharic, 1 orožniška kuharica, 10 de- klic za vsako delo, 7 deklic k otrokom, 3 gostilniške deklice, 4 dekile za kmet. dela, 4 konjski hlapci, v a j e n c i z a t r g o- vino, kavarno in ključavničarje. Službe iščejo: 2 skladiščnika, 2 pisarja, 1 iz- prašani kurilec, 1 vrtnar, 1 ključavničar, 1 kletar, več trgovskih slug, 1 knjigovod- kinja, več računajočih natakarike, blagajni- čark, izurjenih prodajalk in začetnic. O d- d a t i j e: 1 stanovanje z 1 sobo, več me- sečnih sob in dijaških stanovanj. V n a- j e m s e iščejo razna stanovanja.

— **Konja poškodeval.** Hlapec Alojzij Prelesnik je bil v soboto opoldne od svojega gospodarja g. Leopolda Blu- mauerja, gostilničarja v Kolodvorskih uli- cah št. 24 odpuščén iz službe. Popoldne, ko ni bilo gospodarja doma, je prišel Pre- lesnik v hlev in je najbrže iz maščevanja z gnojnimi vilami pretepel konja in mu prizadjal 7 ran. Policija je Prelesnika vsled tega aretovala.

— **S ceste.** V Kolodvorskih ulicah se je včeraj zjutraj mokařica Jožefa Banko brez zavestna zgrudila na tla. Policijski stražnik jo je vzdignil in spravil v njeno stanovanje v Kolodvorskih ulicah šte. 20. — Na Emonski cesti je včeraj popoldne vrgla božjast delavca Jerneja Janocha. Pri- peljali so ga z rešilnim vozom na magi- strat in mu preskrbeli zdravniške pomoči.

— **Prepir na Sv. Petra cesti.** Danes ponoči sta se na Sv. Petra cesti sprla vrtnar F. A. in trgovski pomočnik A. K. Prepir je nastal, ker je prvi sled- njega brez povoda ustavil na cesti. Kri- čanje je privabilo na lice mesta policaja, ki je hotel prepirajoča se pomiriti, pa je dobil za to sunek v prsi. Sanil ga je vrt- nar F. A.

— **S Cojzove ceste.** V soboto popoldne je vozil posestnik Alojzij Kru- šič iz Št. Vida pri Ljubljani prav naglo po Cojzovi cesti. Konj je spodrsnil in je padel in se na obeh sprednjih nogah in na levi zadnji nogi poškodeval.

— **Z voza je padel** v soboto po- poludne na Dobravi pri Černuĉah petletni deček Ciril Stebej, posestnikov sin iz Do- brave šte. 5 in si zlomil levo roko nad komolcem. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

— **Spet tatvina v kavarni „pri Slonu“.** Krojaškemu mojstru gosp. Luki Schumiju je bil iz igralne sobe v kavarni »pri Slonu« ukraden črn suknjen površnik, vreden 50 K.

— **Ograjo podrla in svetilko razbila** sta danes ponoči na Sv. Petra cesti pri kopanju kanala dva ponočjaka.

— **Konj splasil** se je v soboto po- poludne pred Čončkovovo gostilno v Pod- rožniku hlapcu Skubicu in je zdiralj proti mestu. Na železniškem prelazu na cesti na Rožnik so ga pazniki prijeli in ustavili.

— **Črevlje ukradel** je hlapec Anton Sever delavcu Francetu Kehnetu v Prulah šte. 6. Ko so ga prijeli, so našli ukradene črevlje na njegovih nogah.

— **Izgubljene reči.** Na poti od Miklošičeve ulice po Dunajski cesti do pokopališča in nazaj po Bleiweisovi in Franca Jožefa cesti in po Prešernovih in Špitalskih ulicah do Pred škofijo je izgu- bila neka dama črno boo s črnim svilna- tim trakom. — Neznano kje v mestu je bila izgubljena zlata broža z granati.

* **Najnovejše novice.** Otvoritev železnice Linčaves-Zelezna Kapla se vrši dne 5. oktobra t. l. — Velikane- sreča na železnici. Pep Lille in Chalonsom je zdrknul brzovlak s tira. 26 oseb je mrtvih nad 20 pa smrtno ranjenih. — Ko- lera v Egiptu se grozno širi. Sedaj že

razsaja v 1200 krajih. Vsak dan se prijavi povprečno 150 novih slučajev. Dosedaj je zbolelo 26.00 oseb, izmed teh je umrlo 9070. Posebno Evropejce rada napada. — Slaba vinska letina na Južnem Tirolskem Tirolska vinarska zadruga je proračunila, ea. bo letošnja trgatve za 764.700 hl slabša od lanske. — Cesarjev jubilejni spome- nik v Brnu, ki so ga postavili leta 1898 v ondotnem cesarskem logu je neznanu hu- dobnež ponoči razbil. — Zoper propa- gando „proč od Rima“ začne s 1. oktob- rom izhajati v Olomucu nov časopis — De- fravdacija v praški posojilnici sv. Venceslava. katere blagajnik Orth se je po zvršenem poverjeju ustrelil, znaša 370000 K. — Huda obsodba 15letnega gimna- zijalca. Gimnazijalec Aleks Duma je pri zadnjih zagrebških izgrelih vrgel kamen. Obsojen je bil v 8 mesečno težko ječo.

* **„Die Zeit“** je začela 27. t. m. izhajati na Dunaju kot velik modern dnevnik z bogatim gradivom in različnimi beletrističnimi, pedagoškimi, tehničnimi, športnimi in ženskimi prilogami. Začela je prinašati hkratu dvojje velikih feljtonov: Kürnbergerjev roman »Das Schloss der Frevel« in Zolov roman »Resnica«. »Die Zeit« bo pač najboljši, najobjektivnejši dunajski dnevnik, ker ni strankarski. Ob- lika je večja kot ona židovske »Neue Fr. Presse«.

* **Truplo defraudanta Jelli- neka** so potegnili iz Donave pri Allen- wörthu blizu Kremza.

* **Radi nesramnosti** so zaprli te dni vikarja v Draguignanu abbéja Du- nala, ravnatelja vzgajališča za katoliško mladež. Otroke, izročene mu v varstvo, je zlorabil. Bil je fanatičen političen agi- tator.

* **Svojevoljno lakote umrl.** Kmet Jakob Gschiel, bivajoč pri Dunaju, je izginil že pred 14 dnevi. Ker je imel Gschiel raka v črevih, so menili njegovi sorodniki, da se je sam usmrtil. In res so ga našli pred par dnevi mrtvega ob Raxi; umrl je svojevolljno od lakote.

* **Zagonetka iz oblakov.** V vasi Honnef pri Kolinu nad Reno je pa- del v ponedeljek zrakoplov na tla, v čegar čolnici se je našla samo kapitanova čapka. Čolnič je hil prazen in ves okrvavljen. O zrakoplovcih in izviru balona se ne more ničesar izvedeti.

* **Ogrski trgovinski minister dr. L. Lang** je prepovedal vsem po- stajam ogrskih državnih železnic nazna- njati javnosti njegova potovanja, ker se mu s tem vselej uspeh potovanja že na- prej pokvari. Kamor pride minister, je povsod vse v redu, ker so na njegov prihod pripravljeni. Poslej hoče potovati Lang vedno incognito in nenapovedan, da se lažje prepriča, ali je res vedno in povsod vzoren red. Ako bi posnemali Langa tudi drugi ministri, bi pač dobili vse drugačne pojme o načinu državnega upravljanja!

* **K vprašanju rekorda brzo- parnikov.** V nekem od tehničnih izve- dencev parobrodskih društev »Hamburg- Ameriške-Linije« in »Severnonemškega Lloyd« podpisanem zapisniku je bilo potrjeno, da je brzoparnik »Deutschland« Hamburg-Ameriške Linije do sedaj napra- vil rekord najhitrejših voženj preko (Nord- atlantic) in da je bila trditev od vodstva brzoparnika »Kronprinz Wilhelm od Se- vernonemškega Lloyd« pomotoma dana, da bi bil ta parnik »Deschland« prekosil. Brzoparnik »Deutschland« Hamburg Ame- riške Linije je toraj danes najhitrejevo- žeči parnik za prevažanje potnikov na svetu. Njega najhitrejša vožnja preko morja do Noviga-Yorka od zahodne strani trajala je 5 dni, 12 ur in 29 minut, njega najhitrejša vožnja od vzhodne strani pa 5 dni, 7 ur in 38 minut. Najhitrejša po- prečna vožnja, katero je ta Hamburgski brzoparnik dosegel, je torej 25 $\frac{1}{100}$ mil. v uri.

Telefonska in brojavna poročila.

Gradec 29. septembra. Der- schatta je sklical včeraj v Fürstenfeld shod nemških nacionalcev ter se pri- peljal z mnogimi somišljeniki iz Gradca. Bivši posl. Resel pa je prišel na čelu delavcev in delavk iz ondotne tobačne tovarne ter shod razgnal. Na kolodvor se vračujoče nacionalce so naskočili socijalni demokratje s kamenjem. Vse posredovanje policije in orožnikov ni moglo duhov pomiriti, dokler niso iz- ginili neljubi graški gostje.

Dunaj 29. septembra. Nagodbena pogajanja so prišla do točke, preko katere si ne vedo pomagati. Položaj je resen. Skupna posvetovanja so vsled tega izostala. Goluchowski je imel s Körberjem dolgo posvetovanje, potem je sprejel cesar vsakega posebej v av- dijenci. Ravno tako tudi ogrskega mi- nistra Szella. Dopoldne danes se je vršil ministarski svet, popoldne pa kron- ski svet pod cesarjevim predsedništvom. Posvetovanje še traja.

Praga 29. septembra. Naš operni pevec Naval Pogachnik je žel na tukajšnjem gledališču nenavadno slavo. Po vsakem nastopu je bil gromovito pozdravljen in ploskanje ni hotelo prenehati.

Sofija 29. septembra. Slavnost na Šipki je bila velikanska. Udeležilo se je nad 15.000 veteranov, večina bivših bojnikov v bolgarsko-turški vojni. Na banketu je napil prvi knez Ferdinand ruskemu carju ter se ginjeno zahvaljeval za vse bratske čine, ki jih je sprejela Bolgarija od Ruske. Odgovarjal je veliki knez Nikolajevič, ki je povdarjal bratske vezi, ki Rusiji narekujejo dolžnost, se zavzeti za stiskano slovansko državo.

Bukarešt 29. septembra. Med Rumunsko in Bolgarsko je nastala napetost, ker niso bili rumunski častniki vabljeni k vojaškim slavnostim na Šipko Rumunsko vojno ministrstvo je vsled tega sklenilo, da v bodoče ne bo več vabilo zastopnikov bolgarske armade k svojim manevrom.

Pariz 29. septembra. Emil Zola, slavní francoski romanopisec, je umrl. Rojen je bil leta 1840. kot sin inženerja.

Borzna poročila.

Žitne cene v Budimpešti
dné 29. septembra 1902.

Pšenica	za oktober	za 50 kg	K	683
Rž	april 1903	50	711	
Koruz	oktober	50	549	
Oves	maj 1903	50	561	

Termin.

Par vinarjev ceneje.

Gospodu Juliju Schaumann-u lekarnarju v Stockerau-u.

Ker sem poskusil Vašo sol za želodec ter jo spoznal kot posebno dobro sredstvo, da si ozdravim bolehen želodec, torej prosim vljudno, da mi dopušljate novih 10 škatlic po poštne povzetju na naslov:

Jožef Senft, toplice Bartfeld (vila Karoly).
24. junija 8199.

Dobiva se pri izdelovalcu, **Juliju Schaumann-u,** deželskem stanovskem lekarnarju v Stockerau-u in v vseh tu in izozemskih lekarnah. Cena škatlice K 150, manj kot 2 škatlici se ne pošiljati. (2755-9)

Zahvala.

Povodom štiridesetletnice mojega službovanja so se mi priredile izvanredno prisrčne ovacije. Ker mi ni lahko mogoče zahvaliti se premnogim častilcem posebej, izrekam tem potom slavnemu učiteljskemu društvu belokranjskemu, ki je to slavnost priredilo, prečastiti duhovščini, slavnemu c. kr. uradništvu, mestnemu zastopu črnomaljskemu, narodni čitalnici, p. n. igralcam in igralcem za prireditve igre, pevskega zboru, načelstvu posojilnice, cestnemu odboru, požarni brambli, mestni godbi, p. n. gg. zastopnikom mesta Metlike, gg. zastopnikom učiteljskega novomeškega okraja, krajnemu šolskemu svetu črnomaljskemu in sploh vsem tistim, ki so na kakoršenkoli način kaj pripomogli v povzdigo svečanosti ali se me sploh o tej priliki spominjali, svojo najiskrenejšo zahvalo.

Zajedno izrekam svojo srčno zahvalo p. n. učiteljskemu novomeškega in kočevskega okraja za prireditev meni nepozabne svečanosti o priliki okrajnih učiteljskih konferenc.

Črnomelj, dne 24. septembra 1902.

Anton Jeršinovič,

nadučitelj in c. kr. okrajni šol. nadzornik.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 3. Dr. pr. 1201

V torek, 30. septembra 1902.

Novost! Novost!

Prvikrat na slovenskem odru:

Madame Sans-Gêne.

Veseloigra v štirih dejanjih. Francoski spisal Victorien Sardou. Režiser Adolf Dobrovolsky.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7.30. uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. polk. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava bode v petek, dne 3. oktobra.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 508.9 m. Srednji letni tlak 756.0 mm.

Sept.	Čas opaževanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padežina v 24 urah
27.	9. zvečer	739.5	9.2	sl. zahod	jasno	0.0 mm.
28.	7. zjutraj 2. popol.	736.4 733.2	3.8 17.2	sl. jug sl. jug	megla skoro jas.	0.0 mm.
29.	9. zvečer	733.0	11.8	sl. zahod	del. oblak.	0.0 mm.
30.	7. zjutraj 2. popol.	732.0 731.8	10.0 10.3	sl. svzhod sl. svzhod.	dež dež	30 mm.

Srednja temperatura sobote in nedelje 9.5° in 10.9°, normale: 13.3° in 13.1°.

Zahvala.

Vsem cenjenim prijateljem in znanecem, ki so me ob smrti mojega iskreno ljubljenega soproga, ozir. brata, gospoda

Ivana Berzina

pekovskega mojstra in hiš. posestnika

tako prisrčno tolažili, zlasti prostovoljnemu gasilnemu društvu v Spodnji Šiški, tukajšnji čitalnici in pekovskim pomočnikom, ki so ranikemu s krasnimi venci in z mnogobrojnim spremstvom k večnemu počitku izkazali zadnjo čast, izrekam v svojem in v imenu ostalih sorodnikov najtoplejšo in najprisrčnejšo zahvalo.

V Spodnji Šiški, dne 27. septembra 1902. (2373)

Terezija Berzin.

Zahvala.

Za mnogostransko ganljivo sočutje, izraženo nam povodom nenadomestljive izgube našega ljubljenega sina, brata, strica in svaka, gospoda

Anton Koprivnikarja ml.

c. kr. davčnega vezbenika

potem za mnogobrojno spremitev pokojnika k večnemu počitku, za ganljive pogrebne žalospelve, izrekamo vsem udeležencem: pred. duhovščini, velečenjenemu uradništvu, cenj. gg. pevsem, prijateljem in znanecem najtoplejšo hvalo.

Litija, dne 27. septembra 1902.

(2372) **Žalujoči ostali.**

Trgovski pomočnik

špecerijst in manufakturst, želi svojo sedanjo službo premeniti. (2314-6)
Ponudbe naj se pošljejo pod šifro: „Zvest št. 1000“ pošta Rečica pri Celji.

V novi hiši v Sodnijskih ulicah
poleg hiše dr. Krisperja (2357-2)
oddajala se bodo s 1. majem 1903

stanovanja in pisarne

(pisarne po potrebi tudi s 1. svečanom).

Povpraša nai se v pisarni **Filipa Supančič-a**, Rimska cesta št. 20.

Naznanilo in priporočba.

Cenjenemu p. n. občinstvu, gg. pisateljem in založnikom, slavnim občinskim uradom, kr. šolskim svetom in šolskim vodstvom, gg. odvetnikom in notarjem, trgovcem in podjetnikom ter raznim uradom vljudno naznanjam, da sem otvoril čisto na novo z najmodernimi stroji, črkami in okraski oskrbljeno

tiskarno knjig in umetnin

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 9 in da tu izvršujem vsako v tiskarsko stroko spadajoče delo.

Priporočam se za blagohotna naročila z zagotovilom točne, fine, solidne in cene postrežbe.

(2352-3)

DRAGOTIN HRIBAR.

Pridite pogledite in čudite se

velikanski zalogi konfekcijskega blaga v

„Angleškem skladišču oblek“

Ljubljana, vogal Sv. Petra in Resljeve ceste št. 3.

Le zadnje novosti

v oblekah za dame, gospode in otroke.

Radi prenapolnjenja skladišča se cene blagu čudovito znižajo in bo stal n. pr. **modern, eleganten double-paletot s širokimi rokavniki**

samo 10 gld.

Naročila po meri se dobro in točno izvrše na Dunaju.

Z velespoštovanjem

O. Bernatovič.

Iščo se

prodajalka

za Ljubljano, slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi popolnoma zmožna. Z dežele imajo prednost. — Ponudbe naj se pošljejo poštini predal šte. 51 v Ljubljani. (2374-1)

Ces. kr. avstrijsko državno železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane j. k. kol. Proga des Trbiš. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; Dunaj; čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevica, Plzen, Marijine vate, Heb, Francove vate, Karlove vate, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiš, Beljak, v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezernu, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevica, Plzen, Marijine vate, Heb, Francove vate, Karlove vate, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiš, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj v Novomesto-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m sveder v Novomesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano j. k. kol. Proga des Trbiš.** Ob 8. uri 25 m jutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak iz Trbiša. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipska, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejevica, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezernu, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m sveder iz Podnarta-Kropo. — Ob 8. uri 51 m sveder osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejevica, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selthal iz Inomosta, **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m jutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m sveder, istotako. — **Odhod iz Ljubljane j. k. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m sveder, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano j. k. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 19 m jutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m sveder, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1517)

Srčno častita k imendanu gospodu

Mihaelu Luznar-ju

v Škofji Loki

(2376)

Elica.

Bog Te živi mnogo let!

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica v Ljubljani razpisuje mesto

knjigovodje.

Vojašine prosti in trgovsko izobraženi reflektantje naj vložijo natančno opremljene oferte **do 10. oktobra t. l.** 2368 2

Išče se (2375-1)

trgovski pomočnik

samostojen delavec, vešč slovenskega in nemškega jezika, izurjen v trgovini manufakturnega in špecerijskega blaga, posebno usnja. Sprejme se takoj pri trdkri **F. Premelč,** Mirna, Dolenjsko.

Na račun se odda (2342-2)

stara gostilna

na Gorenjskem, na dobrem prostoru in pripravna za oženjenega obrtnika.

Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Klauer-jav

Triglav

naravni rastlinski liker, izvrstnega

vpliva na želodec (415-186)

se dobi pristen edino le iz glavne zaloge

Edmund Kavčič-a

v Ljubljani.

Oton Homann v Radovljici

vsprejme

magacinerja

in (2341-3)

voznika za pivo.

Isti kupi tudi obrabljeno

prodajalniško opravo, portale in sode v vsaki velikosti.

Ženitna ponudba.

Samostojen obrtnik v mestu, 25 let star se želi poročiti s pošteno in delavno gospodično, staro do 25 let in s 1000 do 2000 K premoženja. Šivilja ali kuharica ima prednost. Resne ponudbe naj se blagovolijo poslati do 5. oktobra t. l. s sliko pod: „F. K.“ poste rest, Ljubljana

Za tajnost se jamči.

(2358-1)

Sloveči profesorji medicine in zdravniki priporočajo

tinkturo za

* **želodec**

lekarnarja Piccoli-ja

v Ljubljani

dvornega zalagatelja

Nj. svet. papeža

kot sredstvo, ki krepi želodec, vzbuja tek, pospešuje prebavljanje in odprte telesa, posebno zdravlja za one, ki trpe na zastaranem zaprtju.

Tinktura za želodec razpošilja lekarnar Piccoli v Ljubljani v škatljicah z 12 steklenicami za K 2.52, s 24 steklenicami za K 4.80, s 36 steklenicami za K 7.—, s 70 steklenicami za K 13.—. (Poštini paket pod 5 kg.) (1507-5) 3

